

**Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcüstan Cumhuriyeti Arasında
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının
Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun**

(Resmî Gazete ile yayımı : 21.3.1995 Sayı : 22234)

Kanun No
4097

Kabul Tarihi
9.3.1995

MADDE 1. – 30.7.1992 tarihinde Tiflis'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcüstan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

İLE

GÜRCÜSTAN CUMHURİYETİ

ARASINDA

**YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE
KORUNMASI ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcüstan Cumhuriyeti bundan sonra "Taraflar" olarak anılacaktır.

Özellikle bir Taraf yatırımcılarının diğer Tarafın ülkesinde yapacakları yatırımlarla ilgili olmak üzere, aralarındaki işbirliğini artırma arzusu ile,

Anılan yatırımların tabı olacağı uygulamalara ilişkin bir Anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile Tarafların ekonomik gelişmesini teşvik edeceğini kabul ederek,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların etkin biçimde kullanılmasını sağlamak için, yatırımlarını adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının gerektiğini kabul ederek,

Yatırımların teşvik edilmesi ve karşılıklı korunması için bir Anlaşma yapılması kararıyla.

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

Tanımlar

İşbu Anlaşmada :

1. "Yatırımcı" terimi :

a) Taraflardan herhangi birinin yasalarına ve diğer mevzuatına göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri :

b) Taraflardan herhangi birinin yasalarına ve diğer mevzuatına uygun olarak kurulmuş ve genel idare merkezi ve Tarafın ülkesinde bulunan şirketler, firmalar ya da iş ortaklıkları gibi tüzel kişileri ifade eder.

2. "Yatırım" terimi, yatırımın yapıldığı ev sahibi Tarafın ülkesindeki yasalara ve diğer mevzuata uygun olarak, bunlarla kısıtlı olmamak koşuluyla, aşağıda belirtilen kıymetleri ifade eder :

- i) Hisseler, tahviller ya da şirketlere katılımın diğer şekilleri;
- ii) Yeniden yatırımda kullanılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili, malî değeri olan ve yasalara uygun olarak edinilen diğer haklar;
- iii) Taşınır ve taşınmaz mallar ve bunlar üzerindeki ipotek, haciz, rehin ve benzeri diğer haklar;
- iv) Patent, lisans, sınıfl tasarım, telif hakları, teknik işlemler, ticarî markalar, peştemaliye, know - how ve benzeri diğer haklar;
- v) Tarafların ülkelerinde doğal kaynakların aranması, istihracı, işlenmesi ve kullanılması gibi konularda, yasalar veya yasalara uygun olarak aktedilmiş bir ticarî sözleşme uyarınca sağlanan imtiyazlar.

3. "Gelirler" terimi, bir yatırımdan elde edilen, bunlarla kısıtlı olmamak kaydıyla, kâr, faiz ve temettü gibi hâsılatları ifade eder.

4. "Ülke" terimi, Taraflar arasında kabul edildiği şekliyle toprak sınırları, karasuları ve kıta sahanlığı kapsamak üzere, yatırıma ev sahipliği yapan Tarafın uluslararası hukuk çerçevesinde egemenlik veya yargı hakkının bulunduğu sınırlar içinde kalan ülke anlamına gelecektir.

MADDE II

Yatırımların Korunması ve Teşviki

1. Her bir Taraf, kendi ülkesindeki yatırımlara ve onlarla ilgili faaliyetlere, herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına uygulanmadan daha az elverişli olmayan koşullarda, ilgili yasaları ve diğer mevzuatına uygun olarak izin verecektir.

2. Her bir Taraf, kendi ülkesinde yatırım yapıldıktan sonra diğer Tarafa, hangisi daha elverişli ise, kendi yatırımcılarının ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yaptığı yatırımlara uygulanana benzer bir muamele uygulanmasını sağlayacaktır.

3. Tarafların, ülkelerine yabancıların girmesi, kalması ve istihdam edilmesi ile ilgili yasalarına ve diğer mevzuatına uygun olarak :

a) Taraflardan her biri, kendi ülkesindeki bir yatırımla ilgili olarak önemli düzeyde sermaye veya diğer şekillerde kaynak aktarmayı taahhüt eden veya taahhüt etme aşamasında olan diğer Taraf vatandaşları veya onların istihdam ettikleri kişilerin, inceleme, araştırma, kuruluş, geliştirme ve yönetme maksadıyla, ülkesine girme ve ikamet etmelerine izin verecektir;

b) Her bir Taraf, kendi ülkesine yürürlükteki yasaları ve diğer mevzuatı çerçevesinde, diğer Taraf yatırımcılarının yatırımı için kurulmuş şirketlere, kendi seçtikleri yönetim ve teknik personeli, milliyetleri ne olursa olsun istihdam etme izni verecektir.

4. Bu maddenin hükümleri, Taraflardan herhangi birinin yapmış olduğu aşağıda belirtilen türdeki anlaşmalar için uygulanmayacaktır :

a) Halihazırda yapılmış ya da gelecekte yapılacak gümrük birliği, bölgesel ekonomik örgütlenmeye ya da benzeri nitelikte uluslararası anlaşmalar;

b) Kısmen ya da tümüyle vergilendirme ile ilgili anlaşmalar.

MADDE III

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Taraflardan hiçbiri, kendi ülkesi sınırları içerisindeki diğer Taraf yatırımcılarının yatırımlarını, millileştirme, kamulaştırma ve benzeri uygulamalara tabi tutmayacaktır. İlgili yasalara ve işbu Anlaşmanın II nci maddesinde belirtilen genel ilkelere uygun olarak ve yeterli tazminatı ödeyerek kamu yararı amacıyla, aleyhte ayırmacı olmayan şekilde yapılacak işlemler hariçtir.

2. Söz konusu tazminat, kamulaştırılacak yatırımın kamulaştırma işleminin uygulanmasından ya da bildirilmesinden hemen önceki gerçek değerine eşit olacaktır. Tazminat, makul olmayan gecikme olmaksızın ve serbest olarak, Madde IV, paragraf 2'de belirtilen şekilde transfer edilecektir.

3. Taraflardan birinin yatırımcılarının yatırımlarının savaş, ayaklanma, iç karışıklıklar ya da benzeri olaylar nedeniyle, diğer Tarafın ülkesinde zarar veya ziyana uğraması halinde, diğer Taraf, onları söz konusu zararların karşılanması bakımından kendi yatırımcılarına ya da üçüncü bir ülke yatırımcılarına yaptığı muameleden daha az elverişli olmamak kaydıyla, hangisi daha elverişli ise o muameleye tabi tutacaktır.

MADDE IV

Ülkeye İade ve Transferler

1. Her bir Taraf, bir yatırımla ilgili tüm transferlerin kendi ülkesi içine ve dışına makul olmayan bir gecikme olmaksızın yapılmasına iyi niyetle izin verecektir. Bu transferlere aşağıdakiler dahildir :

- a) Gelirler;
- b) Bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satılması veya tasfiye edilmesinden elde edilen meblağlar;
- c) Madde III çerçevesinde ödenecek tazminatlar;
- d) Yatırımlarla ilgili olarak alınmış kredilerin anapara ve faiz ödemeleri ;
- e) Bir Tarafın, diğer Tarafın ülkesindeki bir yatırımla ilgili olarak istihdam ettiği çalışma izinleri alınmış yabancı uyruklu personelin hak ettiği maaş, ücret ve diğer gelirleri;
- f) Yatırım ihtilaflarından kaynaklanan ödemeler;

2. Transferler, yatırımcı ile ev sahibi Taraf arasında aksi kararlaştırılmadığı takdirde, yatırım yapıldığı konvertibl para birimi ile ya da herhangi bir konvertibl para birimi ile transfer tarihinde geçerli olan kambiyo kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE V

Halefiyet

1. Taraflardan birinin bir yatırımcısının yaptığı yatırım, yasalara uygun olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesince ticarî olmayan risklere karşı sigorta ettirilmiş ise, sigortalayanın ilgili sigorta anlaşması şartlarından kaynaklanan halefiyet hakkı diğer Tarafa kabul edilecektir.

2. Sigortalayan, yatırımcının sahip olduğu hakların üzerinde bir hakka sahip olmayacaktır.

3. Taraflardan biri ile sigortalayan arasında çıkabilecek ihtilaflar, işbu Anlaşmanın VII nci maddesinde belirtilen koşullara uygun olarak çözümlenecektir.

MADDE VI

Diğer Yükümlülükler

İşbu Anlaşma, yatırımlara veya yatırımlarla ilgili faaliyetlere bu Anlaşmadan daha elverişli koşullar sağlayan :

- a) tarafların yasaları ve diğer mevzuatı, idarî uygulama, prosedür ve kararları ile yargı organlarının kararlarının;
- b) Uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerin;
- c) Taraflardan birinin bir yatırım anlaşması veya bir yatırım müsaadesi kapsamında üstlendiği yükümlülüklerin;

Uygulanmasına mani olmayacaktır.

MADDE VII

Taraflardan Biri ile Diğer Tarafın Yatırımcısı Arasında Çıkan İhtilafların Çözümlemesi

1. Bu maddeye göre, yatırım ihtilafı : a) Bir Taraf ile karşı Tarafın yatırımcısı arasındaki bir yatırım anlaşmasının uygulanması veya yorumlanması; b) Bir Tarafın yabancı yatırımlarla ilgili makamının, söz konusu yatırımcıya sağladığı herhangi bir yatırım müsaadesinin uygulanması veya yorumlanması; veya c) Bir yatırım ile ilgili olarak ve işbu Anlaşma ile verilen veya yaratılan herhangi bir hakkı çiğnediğinin iddia edilmesi ile ortaya çıkan ihtilafları ifade eder.

2. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasında o yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan ihtilaflar, yatırımcı tarafından ev sahibi Tarafın ayrıntılı bir şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Yatırımcı ile ilgili Taraf, söz konusu ihtilafları mümkün olduğunca karşılıklı iyi niyetli görüşmeler yaparak çözüme kavuşturacaklardır.

3. Bu ihtilafların, yukarıda 2 nci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde çözüme kavuşturulamaması halinde, yatırımcının ihtilaf konusunu ev sahibi Tarafın usul ve yasalarına göre ilgili mahkemesi veya tahkimine götürülmüş olması durumunda, bir yıl içinde karar verilmemiş olması kaydıyla, söz konusu ihtilaf, yatırımcının kararına göre aşağıda belirtilen Uluslararası Yargı Makamlarına sunulabilir :

a) "Devletler ile Başka Devletlerin Vatandaşları Arasında Çıkan Yatırım İhtilafları Antlaşması" uyarınca kurulmuş Uluslararası Yatırım İhtilafları Çözüm Merkezi (ICSID) (her iki Taraf da bu Antlaşmayı imzalamış ise);

b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Yasası Komisyonu (UNCITRAL)'nın Hakemlik Mahkemesi Kuralları ve işlemleri uyarınca etkinlik gösteren hakemlik mahkemesi (her iki Taraf da Birleşmiş Milletlere üye ise);

c) Paris uluslararası Ticaret Odasının Hakemlik Mahkemesi;

4. Uluslararası yargı makamlarının kararı, her iki Tarafı da bağlayıcı ve kesin nitelikte olacaktır. Taraflar, ilgili kararı kendi ulusal yasalarına göre yerine getirecektir.

MADDE VIII

Taraflar Arasındaki İhtilafların Çözülmesi

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumlanması ve uygulanması ile ilgili olarak aralarında çıkabilecek ihtilafları iyi niyetle hareket ederek ve işbirliği içerisinde süratle ve adil şekilde çözüme kavuşturacaklardır. Bu açıdan, Taraflar söz konusu çözüme varmak için doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapmayı kabul ederler. Eğer Taraflar aralarında bir ihtilaf çıkmasından itibaren altı ay içerisinde yukarıda belirtilen şekilde bir çözüme varamazlarsa, bu ihtilaf, taraflardan birinin isteği üzerine üç kişilik bir heyetten kurulu tahkim kuruluna sunulabilir.

2. Böyle bir isteğin alınmasından itibaren iki ay içinde, her bir Taraf birer hakem tayin edeceklerdir. Bu iki hakem, Başkan görevi görecek üçüncü bir Devletin vatandaşı olan üçüncü bir hakem seçeceklerdir. Taraflardan birinin belirtilen sürede bir hakem tayin edememesi halinde, karşı Taraf, Uluslararası Adalet Divanı Başkanından bir hakem tayin etmesini isteyebilir.

3. Eğer iki hakem, atanmalarından itibaren iki ay içinde bir Başkan seçemezlerse, bu Başkan, Taraflardan birinin isteği üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından tayin edilecektir.

4. Eğer işbu maddenin yukarıdaki 2 nci ve 3 üncü paragraflarında belirtilen hallerde, Uluslararası Adalet Divanı Başkanının söz konusu görevini yerine getirmesinde engel bulunuyorsa, ya da Taraflardan birinin milliyetinde ise, bu atama, Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Yardımcısının da söz konusu görevi yerine getirmesinde engel bulunuyorsa, ya da taraflardan birinin milliyetinde ise, bu atama, Uluslararası Adalet Divanının en kıdemli ve Taraflardan birinin milliyetinde olmayan bir üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Kurulu, Başkanın seçilmesinden itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer koşullarına uygun olacak şekilde, tahkim yerini ve kurallarını saptayacaktır. Böyle bir saptama yapılamaz ise, tahkim kurulu, Uluslararası Adalet Divanı Başkanından kuralları saptamasını isteyecek ve genelde kabul edilmiş uluslararası tahkim kuralları göz önünde bulundurulacaktır.

6. Aksi kabul edilmediği takdirde, tüm işlemler ve duruşmalar, üçüncü hakemin seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde tamamlanacaktır ve tahkim kurulu, son işlem tarihinden ya da son duruşma tarihinden itibaren, hangisi sonra ise, iki ay içinde kararını verecektir. Tahkim Kurulu çoğunluk oyu ile karar verecek ve bu karar Tarafları bağlayıcı olacaktır.

7. Başkan ve diğer hakemlerin yaptığı masraflar ve Tahkim Kurulu ücretleri Taraflarca eşit oranda ödenecektir. Ancak, Tahkim Kurulu, kendi kararına bağlı olarak Taraflardan birinin bu ücretleri daha yüksek oranda ödemesini kararlaştırabilir.

8. Eğer bir ihtilaf, Madde VII. koşullarına uygun olarak bir uluslararası tahkim kuruluna götürülmüşse ve halen o kurulda işlem görüyorsa, işbu madde koşulları uyarınca başka bir uluslararası tahkim kuruluna götürülmeyecektir. Bu durum, Taraflar arasında doğru ve anlamlı görüşmeler yapılmasını önleyecektir.

MADDE IX

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir. On yıl süre ile geçerli olacak ve işbu maddenin 2 nci paragrafı uyarınca sona erdirilmediği takdirde yururlukte kalmaya devam edecektir.

İşbu Anlaşma, 30 Temmuz 1992 tarihinden sonra yapılan yatırımlara uygulanacaktır.

2. Taraflardan biri, söz konusu on yıllık sürenin sonunda, ya da sona erme tarihinden sonra herhangi bir zamanda geçerli olmak üzere, Tarafa bir yıl önceden yazılı bir bildirim vererek işbu Anlaşmayı sona erdirebilir.

3. İşbu Anlaşma, Taraflar arasında yazılı bir Anlaşma yapılarak değiştirilebilir. Böyle bir değişiklik, bunun uygulanması için gereken tüm ulusal işlemler tamamlandıktan ve Taraflar bu tamamlamanın yapıldığını karşı Tarafa bildirildikten sonra yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya iktisap edilen ve bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, Anlaşmanın tüm diğer maddelerinin koşulları, sona erme tarihinden itibaren on yıl süre ile geçerli olacaktır.

4097

9.3.1995

Anlaşma, aynı derecede geçerli olmak üzere, Türkçe ve Gürcüce lisanlarında ikişer nüsha olarak tanzim edilmiş olup, Tiflis'de 30.7.1992 tarihinde imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA
S. DEMİREL

GÜRCİSTAN CUMHURİYETİ ADINA

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

<u>Cilt</u>	<u>Birleşim</u>	<u>Sayfa</u>
40	11	295
64	125	225
81	84	127,133,183:187

I. – Gerekçeli 674 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II. – Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları görüşmüştür.

III. – Esas No. : 1/619